

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.5.2.23>

AKTUALNE PROBLEMY PROWADZENIA PAŃSTWOWEGO KATASTRU LEŚNEGO NA TERYTORIUM UKRAINY

Artur Sotsky

kandydat nauk prawnych, docent,

p. o. Kierownika Katedry Jurysprudencji

Czernowieckiego Instytutu Międzynarodowego Uniwersytetu Humanistycznego (Czerniowce, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-6836-7480

e-mail: sotsky@gmail.com

Adnotacja. Autor ujawnił aktualne problemy prowadzenia Państwowego Katastru Leśnego na terytorium Ukrainy. Należy zauważyć, że ani w Kodeksie Ukrainy o wykroczeniach administracyjnych, ani w Kodeksie Leśnym Ukrainy, ani w innych aktach prawnych nie ustalono odpowiedzialności administracyjnej za naruszenie porządku gromadzenia, przetwarzania, prowadzenia dokumentacji Państwowego Katastru Leśnego, czyli za niewykonanie zadań postawionych przez Państwową Agencję Zasobów Leśnych Ukrainy. Należy podkreślić, że obecnie nie ma metody określania wyceny pieniężnej lasów, co negatywnie wpływa na składnik ekonomiczny, tworzy zmienność wyboru określania wartości lasów i nadużywania przez urzędników i osób służbowych organów administracji publicznej w sektorze leśnym, kierowników przedsiębiorstw leśnych. Dlatego proponujemy na poziomie legislacyjnym uregulować tę kwestię i opracować i zatwierdzić zarządzeniem Państwowej Agencji Zasobów Leśnych Ukrainy „Metodykę pieniężnej wyceny lasów”.

Słowa kluczowe: zasoby leśne, Państwowy Kataster Leśny, władze, ewidencja lasów, monitoring lasów, wycena lasów, las.

ACTUAL PROBLEMS OF MAINTAINING THE STATE FOREST CADASTRE ON THE TERRITORY OF UKRAINE

Artur Sotsky

Ph.D., Associate Professor, Acting Head of the Department of Law

Chernivtsi Institute of the International Humanities University

(Chernivtsi, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-6836-7480

e-mail: sotsky@gmail.com

Abstract. The author reveals the current problems of maintaining the state forest cadastre in Ukraine. It is noted that neither the Code of Ukraine on Administrative Offenses, nor the Forest Code of Ukraine, nor other legislative acts establish administrative liability for violation of the procedure for collecting, processing, maintaining documentation of the state forest cadastre, ie for failure to perform tasks assigned by the State Agency of Forest Resources Of Ukraine. It should be noted that today there is no method of determining the monetary value of forests, which negatively affects the economic component, creates variability in the choice of forest value and abuse by officials and public officials in the forestry sector, heads of forestry enterprises. Thus, we propose to regulate this issue at the legislative level and to develop and approve by order of the State Agency of Forest Resources of Ukraine “Methods of monetary valuation of forests”.

Key words: forest resources, state forest cadastre, authorities, forest accounting, forest monitoring, forest assessment, forest.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ЛІСОВОГО КАДАСТРУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Артур Соцький

кандидат юридичних наук, доцент,

в. о. завідувача кафедри юриспруденції

Чернівецького інституту Міжнародного гуманітарного університету

(Чернівці, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-6836-7480

e-mail: sotsky@gmail.com

Аногация. У статті автором розкрито актуальні проблеми ведення державного лісового кадастру на території України. Відзначено, що ні в Кодексі України про адміністративні правопорушення, ні в Лісовому кодексі України, ні в інших законодавчих актах не встановлено адміністративну відповідальність за порушення порядку збирання,

обробки, ведення документації державного лісового кадастру, тобто за невиконання завдань, якими наділило Державне агентство лісових ресурсів України. Потрібно акцентувати увагу на тому, що сьогодні відсутня методика визначення грошової оцінки лісів, що негативно впливає на економічний складник, створює варіативність вибору визначення вартості лісів і зловживання посадовими та службовими особами органами публічної адміністрації в лісовій сфері, керівниками підприємств лісового господарства. Таким чином, пропонуємо на законодавчому рівні врегулювати це питання, розробити й затвердити наказом Державного агентства лісових ресурсів України методику грошової оцінки лісів.

Ключові слова: лісові ресурси, державний лісовий кадастр, органи влади, облік лісів, моніторинг лісів, оцінка лісів, ліс.

Вступ. Державний лісовий кадастр включає геопросторові дані, метадані та сервіси, оприлюднення, інша діяльність з якими та доступ до яких здійснюються в мережі Інтернет. Державний лісовий кадастр призначений для забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, заінтересованих підприємств, установ, організацій і громадян достовірною та об'єктивною інформацією щодо природного, господарського стану й правового режиму використання лісового фонду України. Складовими частинами державного лісового кадастру є: 1) облік якісного та кількісного стану лісового фонду України; 2) поділ лісів на категорії залежно від основних виконуваних ними функцій; 3) грошову оцінку лісів (у необхідних випадках); 4) інші показники (Лісовий кодекс України, 1994).

Основна частина. Окремі питання публічного адміністрування лісової сфери були предметом наукових досліджень В. Авер'янова, С. Алексєєва, Н. Армаш, Д. Бахраха, Ю. Битяка, О. Джафарової, Є. Додіна, Р. Калюжного, С. Ківалова, Л. Ковалюк, Т. Коломоєць, В. Колпакова, А. Козюка, О. Кузьменко, В. Курила, І. Личенко, Д. Лук'янець, П. Лютікова, Т. Мацелик, Р. Мельника, О. Миколенка, Д. Приймаченка, А. Соцької, С. Тихомирова, В. Шкарупи та ін.

Метою статті є розкриття особливостей адміністрування державного лісового кадастру й визначення проблемних питань його введення.

Документація державного лісового кадастру ведеться органом виконавчої влади з питань лісового господарства Автономної Республіки Крим, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового господарства, окремо по власниках лісів і постійних лісокористувачах на основі державного земельного кадастру, матеріалів лісовпорядкування, обстежень, первинного обліку лісів, національної інвентаризації лісів на підставі: 1) рішень про передачу у власність, надання в постійне користування земельних лісових ділянок, їх вилучення (викуп), зміну поділу лісів на категорії залежно від основних виконуваних ними функцій; 2) актів огляду місць заготівлі деревини, інших продуктів лісу та використання корисних властивостей лісів; 3) актів технічного приймання лісових культур; 4) актів переведення не вкритих лісовою рослинністю земель у вкриті лісовою рослинністю землі; 5) актів обстеження в разі зміни категорій земель у результаті господарської діяльності, стихійних явищ та інших факторів (Лісовий кодекс України, 1994).

Незважаючи на те що нормами Лісового кодексу України встановлено загальні засади функціонування державного лісового кадастру в Україні та відповідно обліку, моніторингу й інвентаризації лісів на території України, порядок унесення відомостей і ведення державного лісового кадастру врегульовано підзаконними нормативно-правовими актами, а саме: Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів» від 20 червня 2007 р. № 848 і Наказом Державного комітету лісового господарства України «Про затвердження Інструкції про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів» від 1 жовтня 2010 р. № 298.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів» від 20 червня 2007 р. № 848 встановлює загальні засади ведення лісового кадастру, визначає суб'єктів ведення. Визначено, що документація кадастру поновлюється один раз на п'ять років. Водночас на сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в лісовій сфері, – Державного агентства лісових ресурсів України – зазначено, що він здійснює адміністрування наявних даних Державного лісового кадастру лише станом на 1 січня 2011 р.

Склад документації державного лісового кадастру й первинного обліку лісів, порядок і єдині вимоги до постійних лісокористувачів і власників лісів (підприємств, організацій та окремих громадян) із її ведення визначено в Інструкції про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів (Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів, 2010).

Документація державного лісового кадастру ведеться на основі даних державного земельного кадастру, які є обов'язковою основою для використання (врахування), за такими формами: № 1 «Розподіл лісових ділянок за категоріями в межах категорій лісів»; № 2 «Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за панівними породами та групами віку»; № 3 «Загальні дані про лісовий фонд у розрізі адміністративно-територіальних одиниць»; № 4 «Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за повнотами та класами бонітетів»; № 5 «Розподіл вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок за 10-річними віковими періодами». Унесення змін і доповнень до складу документації державного лісового кадастру проводиться Держкомлісгоспом за погодженням з Держкомземом (Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів, 2010).

Цим актом визначено організаційно-технічні заходи щодо проведення чергового державного обліку лісів; вимоги до ведення документації державного лісового кадастру; вимоги до складання форм державного лісового кадастру.

Інструкцією про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів визначено, що отримання даних державного лісового кадастру для постійних лісокористувачів і власників лісів, для яких є актуальною інформація щодо характеристики кожної лісової ділянки, зведення даних державного лісового кадастру в розрізі адміністративно-територіальних одиниць і в цілому для країни здійснює державна лісовпорядна організація.

Варто відзначити, що Наказом Держлісагентства від 19 серпня 2016 р. № 322 такою уповноваженою організацією стало Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання. Виробниче об'єднання створене з метою проведення лісовпорядкування на всій території лісового фонду України, яке включає систему державних заходів, спрямованих на забезпечення охорони й захисту, раціонального використання, підвищення продуктивності лісів і їх відтворення, оцінку лісових ресурсів, а також підвищення культури ведення лісового господарства (Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання, 2020).

Утім, за результатами проведеного Державною аудиторною службою України аудиту, виявлено низку недоліків і порушень у діяльності цього суб'єкта щодо адміністрування лісовпорядкування.

Варто також відзначити, що головним джерелом інформації, яка використовується при складанні документації державного лісового кадастру, крім даних Державного земельного кадастру та документів первинного обліку лісів, який ведеться за формами державного лісового кадастру № 1 (без заповнення графі 13 «Грошова оцінка») і № 2 (без заповнення граф 16 «Загальна середня зміна запасу, тис. куб. метрів») і 17 «Середній вік, років»), є документація державного лісового кадастру, складена при проведенні попереднього державного обліку лісів, таблиці класів віку дерев, а також дані щодо характеристики кожної лісової ділянки з таксаційної бази даних, що створена державною лісовпорядною організацією і постійно актуалізується. Водночас ще раз варто наголосити, що останній державний облік лісів в Україні здійснено станом на 1 січня 2011 р. Рахункова палата зазначала про це під час попередніх заходів державного зовнішнього фінансового контролю, оскільки черговий облік лісів, відповідно до Порядку № 848, повинен бути здійснений станом на 1 січня 2016 р., але навіть станом на 1 липня 2019 р. державний облік лісів не проведено. Таким чином, ведення державного лісового кадастру, відповідно до вимог Лісового кодексу України (статті 49–51) і Порядку ведення державного лісового кадастру та обліку лісів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. № 848 (із змінами), не здійснюється. У результаті на кінець 2019 року державні органи, уповноважені здійснювати ведення державного лісового кадастру, не володіли достовірною інформацією про якісний і кількісний стан лісового фонду України, поділ лісів на категорії залежно від основних виконуваних ними функцій, грошову оцінку лісів та інші кадастрові показники, а отже, таку інформацію не містить і Державний земельний кадастр (Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, 2019: 36).

Разом із тим варто відзначити, що за невиконання цих обов'язків відповідальні особи не притягнені до відповідальності.

За результатами проведеного аудиту прийнято рішення про недотримання центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства, вимог Лісового кодексу України (стаття 47) у частині встановлення єдиного порядку ведення лісовпорядкування державними лісовпорядними організаціями: ВО «Укрдержліспроект» у роботі використовує інструкцію з упорядкування лісового фонду України (частина перша «Польові роботи»), яка 4 січня 2002 р. розглянута науково-технічною радою ВО «Укрдержліспроект» і 8 січня 2002 р. рекомендована для виробничого використання (протокол № 1), а також схвалена рішенням науково-технічної ради Державного комітету лісового господарства України, протокол № 2 від 30.10.2006–01.11.2006; Інструкцію по проведенню лесоустроювання в лесном фонде СССР (часть вторая «Камеральные работы»), затверджену Постановою Державного комітету СРСР по лісу 31 травня 1990 р. № 6. При цьому Держлісагентство в липні 2019 року розробило проект нової інструкції з питань проведення заходів з лісовпорядкування, яку на кінець 2019 року в установленому порядку не затверджено. Проведеним аудитом також встановлено, що моніторинг лісів, який є складником державної системи моніторингу навколишнього природного середовища (стаття 55 Лісового кодексу України), у 2017–2018 роках і I півріччі 2019 року не здійснювався (моніторинг лісів проводиться шляхом збирання, передавання, збереження й аналізу інформації про стан лісів, прогнозування змін у лісах і розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для інформаційно-аналітичного забезпечення управління лісами, прийняття рішень щодо запобігання негативним змінам стану лісів, дотримання вимог екологічної безпеки та принципів ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку, є два рівні моніторингу: 1 – екстенсивний, 2 – інтенсивний). ВО «Укрдержліспроект» у 2017–2018 роках і I півріччі 2019 року проведення польових робіт і формування бази даних моніторингу не здійснювало, видатки державного бюджету на зазначені цілі не передбачалися. Ведення бази даних щодо моніторингу лісів I рівня призупинено (аудитом встановлено, що до 2015 року спеціалістами ВО «Укрдержліспроект» у лісах, підпорядкованих Держлісагентству, проводився моніторинг I рівня) (Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, 2019: 36–37).

Отже, відсутність об'єктивної, повної та достовірної інформації про стан лісового фонду дає можливість уникнути відповідальності суб'єкта адміністрування державного лісового кадастру, постійних і тимчасових лісокористувачів та інших осіб, які причетні до зміни обсягів лісового фонду. Також відзначимо, що ні

в Кодексі України про адміністративні правопорушення, ні в Лісовому кодексі України, ні в інших законодавчих актах не встановлено адміністративну відповідальність за порушення порядку збирання, обробки, ведення документації державного лісового кадастру, тобто за невиконання завдань, якими наділило Державне агентство лісових ресурсів України. Саме тому, на нашу думку, *доцільним убачається доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення ст. 63-1 «Порушення адміністрування державного лісового кадастру», де передбачити настання адміністративної відповідальності посадових і службових осіб за порушення чи неналежне ведення державного лісового кадастру.*

Державний лісовий кадастр складається періодично для організації раціонального користування лісами, планування лісового господарства й розміщення лісосічного фонду на основі даних лісовпорядкування. Щороку станом на 1 січня в матеріали первинного обліку лісів постійними лісокористувачами та власниками лісів, в об'єктах яких (або для частини яких) відсутня база даних з актуальною інформацією щодо характеристики кожної лісової ділянки, уносяться зміни, що відбулися в структурі лісового фонду (Інструкції про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів, 2010).

Головним суб'єктом, який подає інформацію щодо характеристики кожної лісової ділянки та виконує комплекс підготовчих робіт, а саме: уносить за потреби пропозиції щодо уточнення поділу лісів за категоріями; оглядає в натурі й оформляє відповідними актами зміни в структурі лісового фонду, що сталися в поточному та попередніх роках; здійснює перевірку достовірності й повноти внесених змін до характеристики лісового фонду та запасів деревостанів, є постійні лісокористувачі та власники лісів.

Статтею 17 Лісового кодексу України визначено, що в постійне користування ліси на землях державної власності для ведення лісового господарства без установа строку надаються спеціалізованим державним лісогосподарським підприємствам, іншим державним підприємствам, установам та організаціям, у яких створено спеціалізовані лісогосподарські підрозділи (Лісовий кодекс України, 1994). Однак державними підприємствами Держлісагентства в Херсонській та Одеській областях не забезпечено оформлення права на постійне користування, відповідно, на 126,4 тис. га (73,5 відс.) і 171,4 тис. га (89,4 відс.) земель лісогосподарського призначення. Державними підприємствами Держлісагентства в Дніпропетровській області зі 115,2 тис. га земель лісового фонду державні акти оформлено на 25,1 га (21,8 відс.). Під час аудиту встановлено, що станом на 23 липня 2019 р. по Дніпропетровському ОУЛМГ здійснено самозахоплення земельних ділянок лісового фонду (вилучення без погодження) трьох державних лісогосподарських підприємств і запобідника загальною площею 165,8 га, сума заподіяної шкоди двом підприємствам – 643,0 тис. грн (за всіма фактами матеріали передано до правоохоронних органів) (Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, 2019: 39).

Унаслідок неефективної діяльності з реєстрації прав на постійне користування землями лісогосподарського призначення відбувається відчуження за рішенням судів земель Держлісагентства на користь інших юридичних осіб, а також існує можливість виникнення ризику безоплатного їх використання або відчуження. Зокрема, за даними самого Держлісагентства, упродовж досліджуваного періоду з користування держлісгоспів вилучено понад 40 тис. га земель лісового фонду. Наприклад, відсутність таких документів у двох держлісгоспів Закарпатської області призвела до відчуження земельних ділянок, що перебували в державній власності, площею 7,7 га, а загалом на території цієї області в такий спосіб уже відчужено 154 земельні ділянки площею 120,1 га. У Запорізькій області (ДП «Бердянське лісове господарство») відчужено на користь окремих фізичних осіб 193 га земельних ділянок лісового фонду. Схожі випадки були й у Волинській області, де відчужено 17,7 тис. га земель лісового фонду, Івано-Франківській – 11,9 тис. га, Київській – понад 10 тис. га (Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, 2019: 34).

Таким чином, Держлісагентство не володіє достовірними даними щодо площ лісогосподарського призначення постійних лісокористувачів, не містить таких даних і Державний земельний кадастр, зокрема, через неналежний стан оформлення державними підприємствами Держлісагентства прав на постійне користування земельними ділянками, які перебувають у їх користуванні. Результат – зростання ризиків утрат об'єктів державної власності (земельних ділянок лісогосподарського призначення та деревини на них), а отже, корупційних проявів (Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України, 2019: 39).

Державний лісовий кадастр включає відомості про грошову оцінку лісів. Об'єктами кадастрової оцінки лісів є ділянки лісового фонду, які мають фіксовані межі й характеризуються певним місцеположенням, природними умовами, фізичними параметрами, правовим і господарським режимом. При цьому самостійними об'єктами оцінки лісів є: а) лісові землі й нелісові землі, що входять до складу земель лісового фонду; б) деревостани, які мають переважно експлуатаційне значення, які досягли віку стиглості; в) деревостани, які мають переважно експлуатаційне значення, але не досягли віку стиглості, а також насадження спеціального призначення, які в момент оцінки знаходяться на оціненому ділянці лісового фонду; г) наявні запаси інших лісових ресурсів.

Кадастрова оцінка лісів проводиться з метою визначення кадастрової вартості оцінюваних ділянок земель лісового фонду; прогнозування очікуваного доходу від використання оцінюваних деревостанів, що мають переважно експлуатаційне значення, але не досягли віку стиглості, а також насаджень спеціального призначення.

Кадастрова оцінка лісової ділянки здійснюється для: а) розрахунку розміру плати, що стягується за переведення лісових земель у нелісові землі для використання їх у цілях, не пов'язаних із веденням лісового господарства й користуванням лісовим фондом, і (або) за вилучення земель лісового фонду; б) визначення розмірів платежів за користування ділянками лісового фонду; в) оцінки економічної доступності лісових ресурсів; г) оцінки господарської діяльності лісокористувачів; д) підготовки економічного розподілу державного лісового кадастру.

Висновки. Потрібно акцентувати увагу на тому, що сьогодні відсутня методика визначення грошової оцінки лісів, що негативно впливає на економічний складник, створює варіативність вибору визначення вартості лісів і зловживання посадовими та службовими особами органами публічної адміністрації в лісовій сфері, керівниками підприємств лісового господарства. Таким чином, *пропонуємо на законодавчому рівні врегулювати це питання, розробити й затвердити наказом Державного агентства лісових ресурсів України методика грошової оцінки лісів.*

Як нами зазначено вище, суб'єктом ведення державного лісового кадастру є Державне агентство лісових ресурсів України, що визначено в п. 4 пп. 7 Положення про Державне агентство лісових ресурсів України, утім якщо дослідити структуру цього органу, то зазначимо, що існує три спеціальні відділи – відділ використання лісових ресурсів; відділ лісовідновлення та лісорозведення, відділ лісового господарства, і відсутній підрозділ, який займається адмініструванням лісового кадастру. З огляду на загальнонаціональне стратегічне значення державного лісового кадастру та переліку завдань і функцій, що пов'язані з його адмініструванням, вважаємо за доцільне створити відділ адміністрування державного лісового кадастру. Цей структурний підрозділ, окрім адміністрування лісового кадастру, повинен узяти на себе зобов'язання щодо ведення документації державного лісового кадастру, складеної при проведенні попереднього державного обліку лісів, таблиць класів віку, а також інформації щодо характеристики кожної лісової ділянки з таксаційної бази даних. Окрім цього, виконувати завдання щодо ведення системи електронного обліку деревини, адже сьогодні ці завдання виконують спеціальні державні лісовпорядні організації – Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання та Державне підприємство «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр».

Необхідність цієї пропозиції, на нашу думку, зумовлена таким: 1) здійсненням централізованого адміністрування державного лісового кадастру; 2) оптимізацією кількості створених державних спеціалізованих відомчих підприємств та установ безпосереднього підпорядкування; 3) здійсненням державного моніторингу якісного й кількісного стану лісового фонду України та грошової оцінки лісів; 4) своєчасним унесенням відомостей, одержаних від постійних лісокористувачів і власників лісів, щодо характеристики кожної лісової ділянки, виконання комплексу підготовчих робіт; 5) забезпеченням проведення своєчасної інвентаризації, картографування й адміністрування лісами; 6) здійсненням заходів прогнозування кількісних і якісних показників лісового фонду; 7) створенням цифрової лісокультурної карти, яка буде отримана в результаті оцифрування інформації про лісовий фонд України.

Список використаних джерел:

1. Лісовий кодекс України станом на 8 серпня 2021 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 17. Ст. 99.
2. Про затвердження Інструкції про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів : Наказ Державного комітету лісового господарства України 1 жовтня 2010 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1267-10#Text>.
3. Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання. URL: <https://www.lisproekt.gov.ua/pro-ob-yednannya>.
4. Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів у лісовому фонді України : Рішення Рахункової палати від 17.12.2019 № 37-3. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/37-3_2019/Zvit_37-3_2019.pdf.

References:

1. Lisovyi kodeks Ukrainy [Forest Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy 08 serpnia 2021 roku. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1994. № 17. St. 99 [in Ukrainian].
2. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vedennia derzhavnoho lisovoho kadastru i pervynnoho obliku lisiv [On approval of the Instruction on the procedure for maintaining the state forest cadastre and primary forest accounting]: zatv. Nakazom Derzhavnoho komitetu lisovoho hospodarstva Ukrainy 01 zhovtnia 2010 r. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1267-10#Text> [in Ukrainian].
3. Ukrainske derzhavne proektne lisoporiadne vyrobnyche obiednannya [Ukrainian State Project Forestry Production Association]. URL: <https://www.lisproekt.gov.ua/pro-ob-yednannya> [in Ukrainian].
4. Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykorystannia biudzhetykh koshtiv, spriamovanykh na vedennia lisovoho i myslyvskoho hospodarstva, okhoronu i zakhyst lisiv u lisovomu fondi Ukrainy [Report on the results of the audit of the effectiveness of the use of budget funds aimed at forestry and hunting, protection and conservation of forests in the forest fund of Ukraine]: zatv. Rishenniam Rakhunkovoi palaty vid 17.12.2019 № 37-3. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/37-3_2019/Zvit_37-3_2019.pdf [in Ukrainian].